

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดและระบบโรงเรียน

จังหวัดเพชรบุรีมีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม เด่นไปจากที่อื่น คือมีทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ แต่มีสภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางและการกระจายทรัพยากรและรายได้กลับอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนั้นได้พบว่าค่านิยมในประชากรอายุ 20-25 ปี มีแนวโน้มที่ปฏิบัติฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมได้ไ้มาก แต่โดยทั่วไปแล้วชาวจังหวัดเพชรบุรีมีอุปนิสัยรักพวกพ้อง ชอบเที่ยวเตร่และหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สำหรับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสภาพในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ทั้งที่เอื้อและขัดขวางต่อการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียน ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

ด้านวิชาการ เน้นหนักทางด้านสร้างทักษะทางสติปัญญา เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง การสร้างคุณธรรมมีบ้างแต่ไม่ทัดเทียมกัน จึงปลูกฝังค่านิยมทางปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นการแข่งขันกันมากกว่าค่านิยมทางสังคม และเอื้อต่อการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนในระดับต่ำ

ด้านปกครอง ในทางปฏิบัติ เป็นเพียงฝ่ายเดียวที่กำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับกฎของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วคอยควบคุมให้นักเรียนปฏิบัติตาม ยังขาดมาตรการควบคุมที่มาจากกลไกทางสังคมทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ครู นักเรียนและผู้ปกครอง จึงไม่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง และสนับสนุนการปลูกฝังจริยธรรม เฉพาะในส่วนที่เป็นตัวระเบียบกฎเกณฑ์เท่านั้น แต่ยุทธวิธีการใช้บังคับยังขาดอำนาจในตัวเองอยู่

ด้านแนะแนว ยังมีบทบาทและช่วยของงานในทางปฏิบัติ เพียงแค่ เป็นฝ่ายสนับสนุนด้านวิชาการ ความหมายในแง่ของการส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมที่เอื้อต่อการปลูกฝังจริยธรรม เจริญสังคมจึงต่ำ

ด้านจริยธรรม สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ คือ กลไกของการปลูกฝังจริยธรรมทางสังคมของโรงเรียนทั้งในด้านหลักสูตร ครูผู้สอน ยุทธวิธีการปลูกฝังและการประเมินผลมีจุดอ่อนจึงอ่อนกำลังลง ในขณะที่ที่สังคมเมื่อก่อนจากสังคมภายนอกกลับมีความรุนแรงมากขึ้นที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ระบบโรงเรียนมีบทบาทอันจำกัดตรงที่ไม่สามารถไปควบคุมการถ่ายทอดค่านิยมทางสังคมจากสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียนให้มีบรรทัดฐานอย่างสอดคล้องกับที่ถ่ายทอดอยู่ในโรงเรียนได้

ข้อมูลเบื้องต้นทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน

มีลักษณะที่สอดคล้องกับขอบเขตที่ต้องการวิจัยและบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของนักเรียนที่ได้ศึกษาไปแล้ว โดยกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาเป็นแบบสหศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี จึงอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลาย มีนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธถึงร้อยละ 96 ระดับผลการศึกษาของนักเรียนโดยเฉลี่ยค่อนข้างต่ำคือ อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงถึงปานกลางร้อยละ 75.5 ส่วนลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 2,000-5,000 บาทต่อเดือน) มีถึงร้อยละ 67 สถานภาพของครอบครัวนักเรียนเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ถึงร้อยละ 98.6 บิดาและมารดาประมาณร้อยละ 70 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น มีอาชีพหลักเป็นการเกษตรกรรมถึงร้อยละ 38.1 รองลงมา เป็นค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ และรับราชการ ตามลำดับ

สภาพพฤติกรรม เจริญจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง หมายถึงกระทำน้อยครั้งได้แก่พฤติกรรมความเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนของครู

พฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ หมายถึงการกระทำแต่ไม่บ่อยได้แก่พฤติกรรม การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกลุ่มโรงเรียนและ พฤติกรรมความภาคภูมิใจในการทำงานที่ควรมอบหมายให้

พฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ หมายถึงกระทำแต่ไม่บ่อย ใดแก่พฤติกรรมความเป็นตัวของตัวเอง

ในแง่ลำดับที่ของรายพฤติกรรมทั้ง 5 พบว่าพฤติกรรมที่มีการกระทำมากที่สุดคือ ความเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนของครู พฤติกรรมที่มีการกระทำน้อยที่สุดได้แก่ ความเป็นตัวของตัวเอง

เมื่อพิจารณา เป็นพฤติกรรมรวมทั้งหมด เรียกว่า เป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งหมายถึงการกระทำแต่ไม่บ่อย

เมื่อพิจารณารวมสภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียน ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการศึกษาครั้งนี้พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทั้งหมด

สภาพปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคม ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน

การศึกษาค้นคว้าในปัจจุบัน สภาพปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมภายในโรงเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียนปานกลางค่อนข้างมากได้แก่ ค่านิยมทางการศึกษาแบบร่วมมือกัน รูปแบบการประเมินผลทั้งทางสมองและพฤติกรรม แบบอย่างจากเพื่อนที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน (ข้อสรุปนี้ผู้วิจัยไม่ขอยืนยันผลการวิจัย เนื่องจากคำถามที่ใช้ยังไม่ชัดเจนพอ) และการที่ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ที่มีอยู่ค่อนข้างน้อย ได้แก่ การใช้อำนาจแบบประชาธิปไตยของครู ส่วนที่มีอยู่น้อยได้แก่ปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียน และมาตรการให้ครูให้โทษต่อนักเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

สำหรับปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมภายนอกโรงเรียนที่พบว่ามีอยู่ปานกลางค่อนข้างสูงได้แก่ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีระเบียบวินัยและการขัดเกลาจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน (ข้อสรุปนี้ผู้วิจัยไม่ขอยืนยันผลการวิจัย เนื่องจากคำถามที่ใช้ยังไม่ชัดเจนพอ)

กลุ่มปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมภายในโรงเรียน ที่นักเรียนประสบมากที่สุดคือ แบบอย่างจากเพื่อนที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียนน้อยที่สุดได้แก่ ปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียน ปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมภายนอกโรงเรียนที่มีผลกระทบ

คือนักเรียนอยู่มากที่สุดได้แก่ การขัด กลางจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน รองลงมาได้แก่การมีระเบียบวินัยในครอบครัวของนักเรียน

เมื่อพิจารณาการรวมปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนพบว่า เงื่อนไขที่มีมากที่สุดได้แก่ การขัด กลางจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน น้อยที่สุดได้แก่ปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียน

ปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีได้แก่ รูปแบบการประเมินผลทั้งทางสมองและพฤติกรรม ปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมที่เหลือนอกนั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทั้งหมด

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนของนักเรียน

ในการศึกษาค้นคว้าพบว่าปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายดังต่อไปนี้

ปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมภายในโรงเรียนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในระดับปานกลางได้แก่ ปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียนและการใช้อำนาจแบบประชาธิปไตยของครู ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับค่าได้แก่ มาตรการให้ครูให้โทษคือนักเรียนที่เป็นมาตรการเดียวกัน ค่านิยมทางการศึกษาแบบร่วมมือกัน แบบอย่างจากเพื่อนที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน (ข้อสรุปนี้ผู้วิจัยไม่ขอยืนยันผลการวิจัย เนื่องจากคำถามที่ใช้ยังไม่ชัดเจนพอ) และครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์น้อยมากได้แก่รูปแบบการประเมินผลทั้งทางสมองและพฤติกรรม

ปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมภายนอกโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียนเพียงระดับปานกลางเท่านั้นได้แก่ การมีระเบียบวินัยของครอบครัวและการขัด กลางจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน (ข้อสรุปนี้ผู้วิจัยไม่ขอยืนยันผลการวิจัย เนื่องจากคำถามที่ใช้ยังไม่ชัดเจนพอ)

โอกาสที่เกิดความสัมพันธ์ระดับสูงมากได้แก่การขัด กลางจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน ระดับสูงได้แก่ปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างครูกับ

นักเรียนมาตรฐานให้คุณให้โทษค่อนักเรียนทุกคนอย่างที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และการมีระเบียบวินัยของครอบครัว ระดับค่าได้แก่การใช้อำนาจแบบประชาธิปไตยของครู ค่านิยมทางการศึกษาแบบร่วมมือกันและรูปแบบการประเมินผลทั้งทางสมองและพฤติกรรม และระดับค่ามากได้แก่แบบอย่างจากเพื่อนที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน

ในแง่ลำดับที่ของความสัมพันธ์กลุ่มภายในโรงเรียนลำดับที่สูงสุดได้แก่ปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียน ค่าสุดได้แก่รูปแบบการประเมินผลทั้งทางสมองและพฤติกรรมสำหรับกลุ่มภายนอกโรงเรียนที่สูงสุดได้แก่ การขัดเกลาจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน รองลงมา เป็นความมีระเบียบวินัยในครอบครัว ส่วนลำดับที่ของความสัมพันธ์รวมทั้งปัจจัยและเงื่อนไขภายในและภายนอกโรงเรียนที่สูงสุด ได้แก่การขัดเกลาจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน ที่ค่าสุดได้แก่รูปแบบการประเมินผลทั้งทางสมองและพฤติกรรม

ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยได้แก่ ปฏิสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียน ค่านิยมทางการศึกษาแบบร่วมมือกัน รูปแบบการประเมินผลทั้งทางสมองและพฤติกรรม แบบอย่างจากเพื่อนที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การมีระเบียบวินัยของครอบครัวและการขัดเกลาจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน ความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกับสมมุติฐานการวิจัยได้แก่ การใช้อำนาจแบบประชาธิปไตยของครู และมาตรการให้คุณให้โทษค่อนักเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน.

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้คือ

1. การวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากข้อคำถามที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อแบบอย่างจากเพื่อนและการขัดเกลาจากสื่อมวลชน อย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน ยังไม่ได้ใช้คำถามเพื่อการศึกษาแบบเจาะลึกอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้ที่สนใจจะศึกษาเรื่องนี้ในครั้งต่อไป จึงควรรนำประเด็นนี้มาพิจารณา เป็นกรณีพิเศษด้วย.

2. ในแง่วิธีการทางสถิติ เนื่องจากการวัดปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคม ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน ในส่วนที่เป็นประสบการณ์และความรู้สึกได้ใช้มาตรวัดคนละชนิดกัน และทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการแปลความผลการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป เป็นผลการวิจัยในที่สุด จึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจจะทำวิจัยเรื่องนี้ในโอกาสต่อไป ควรมีการวางแผนหาวิธีการปรับมาใช้มาตรวัดเดียวกันอย่างเหมาะสมด้วย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย